

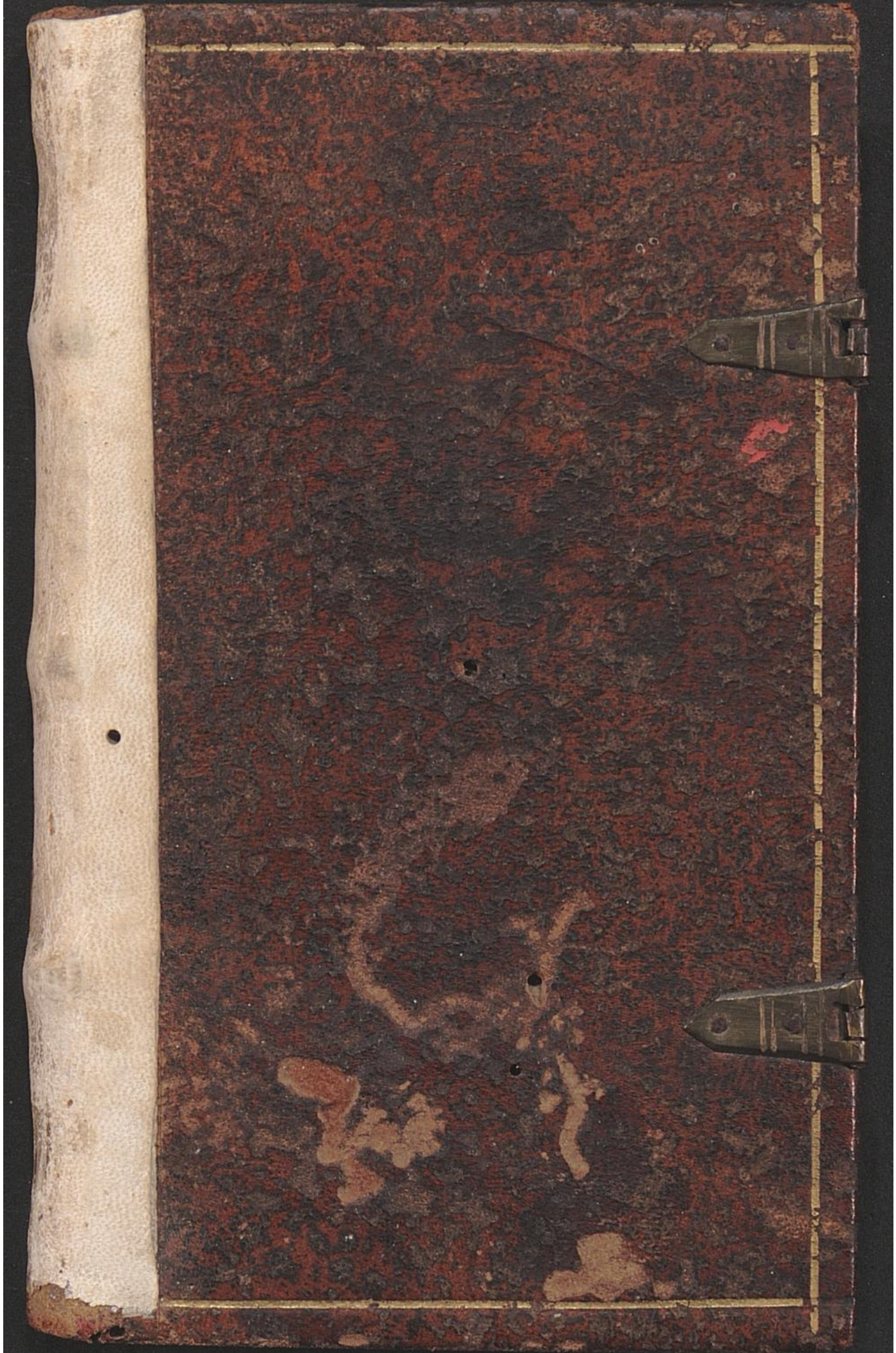
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Decennium Apostolicum S. Francisci Xaverii Indiarum II.
Japoniarum I. Apostoli**

Nevhsii, 1689

urn:nbn:de:hbz:466:1-43989

Th. 2491.

K11

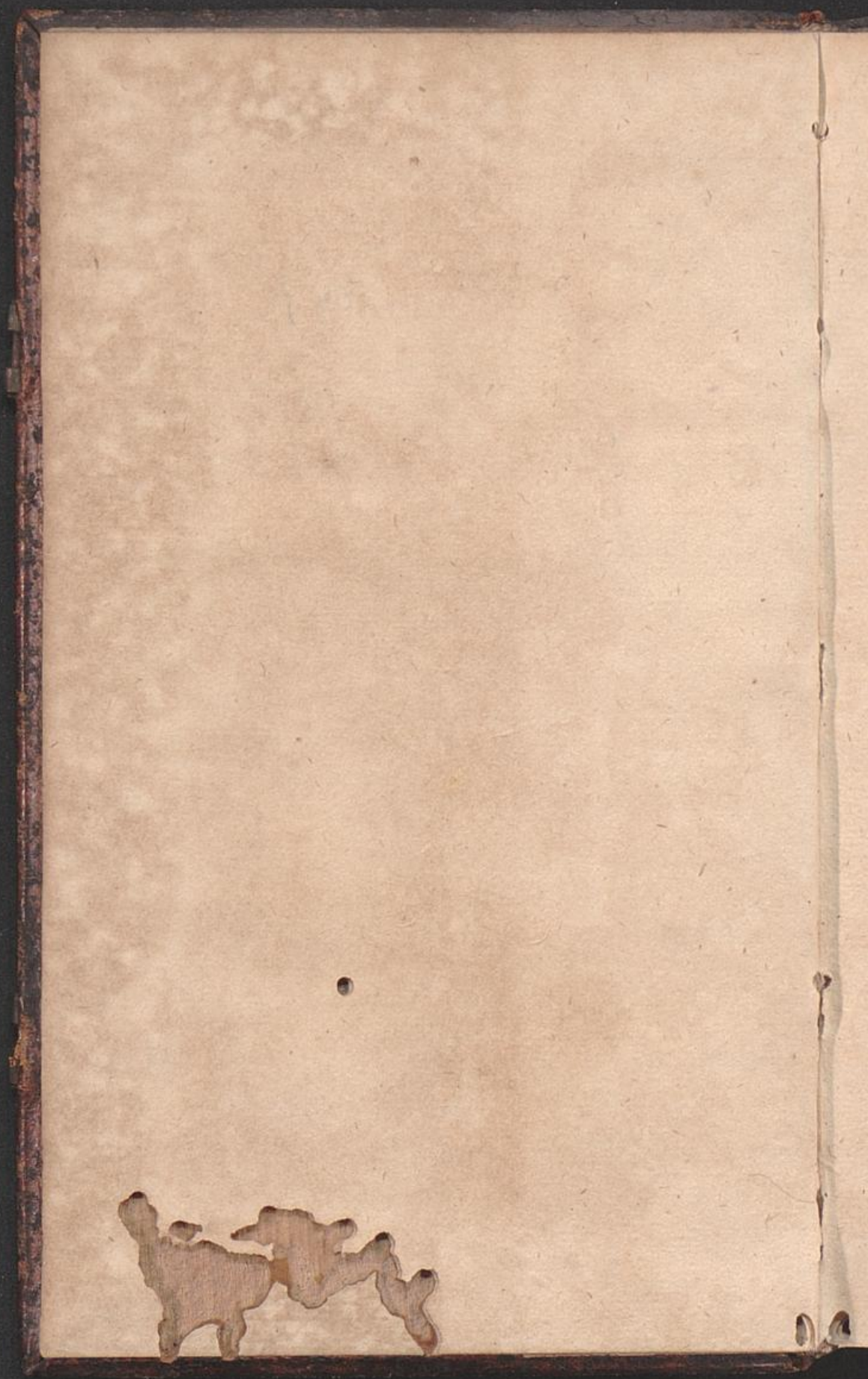
25

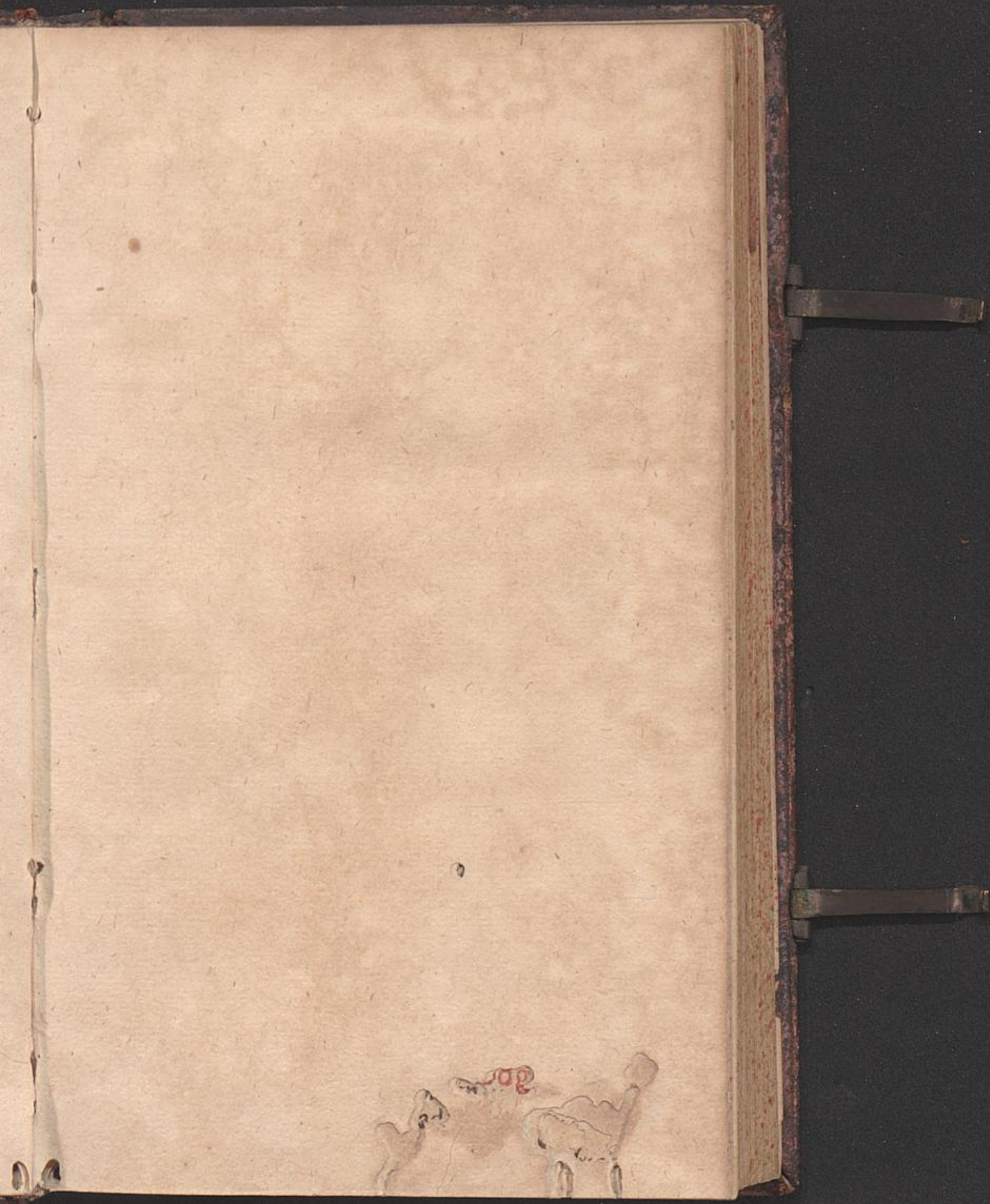

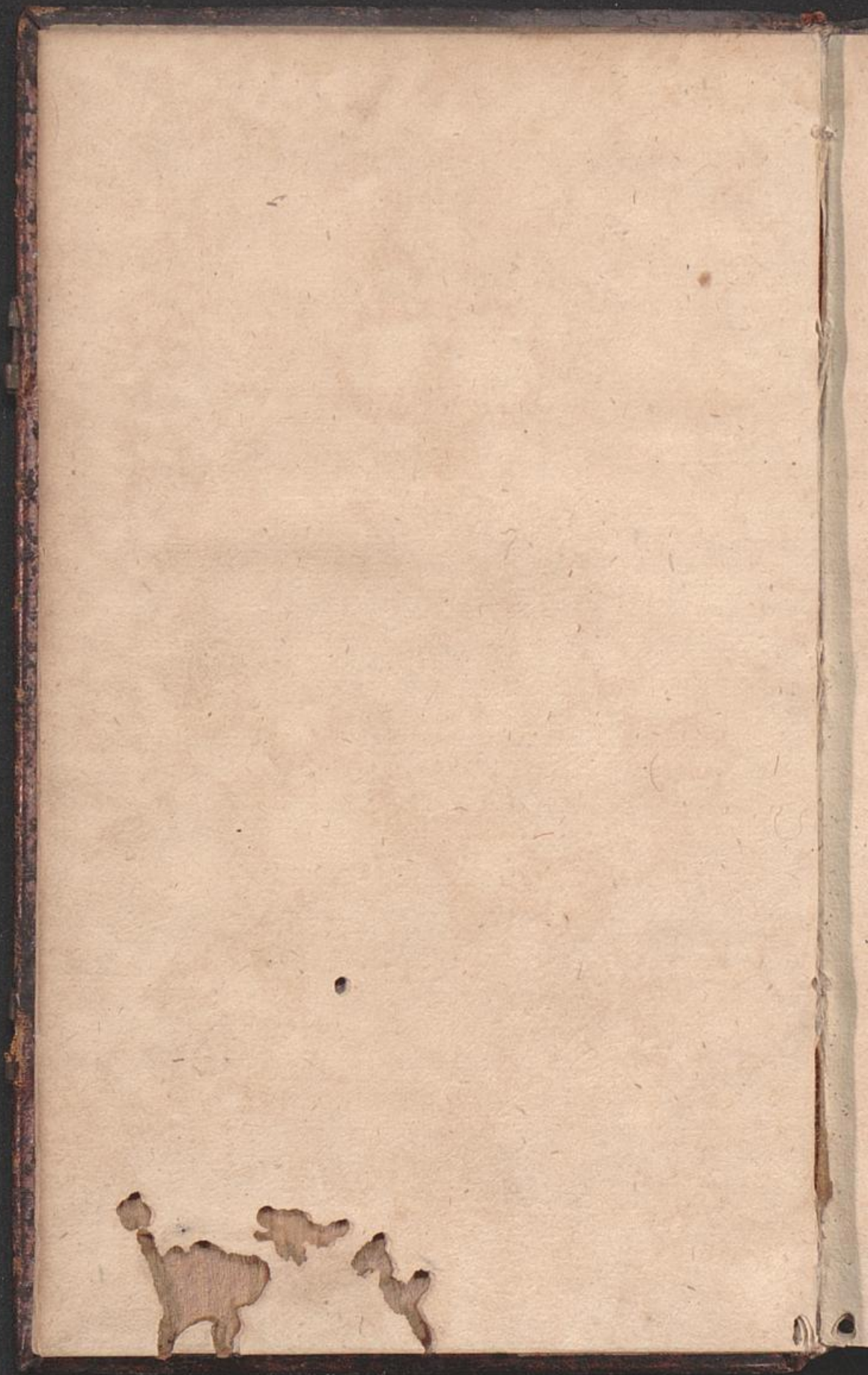
111

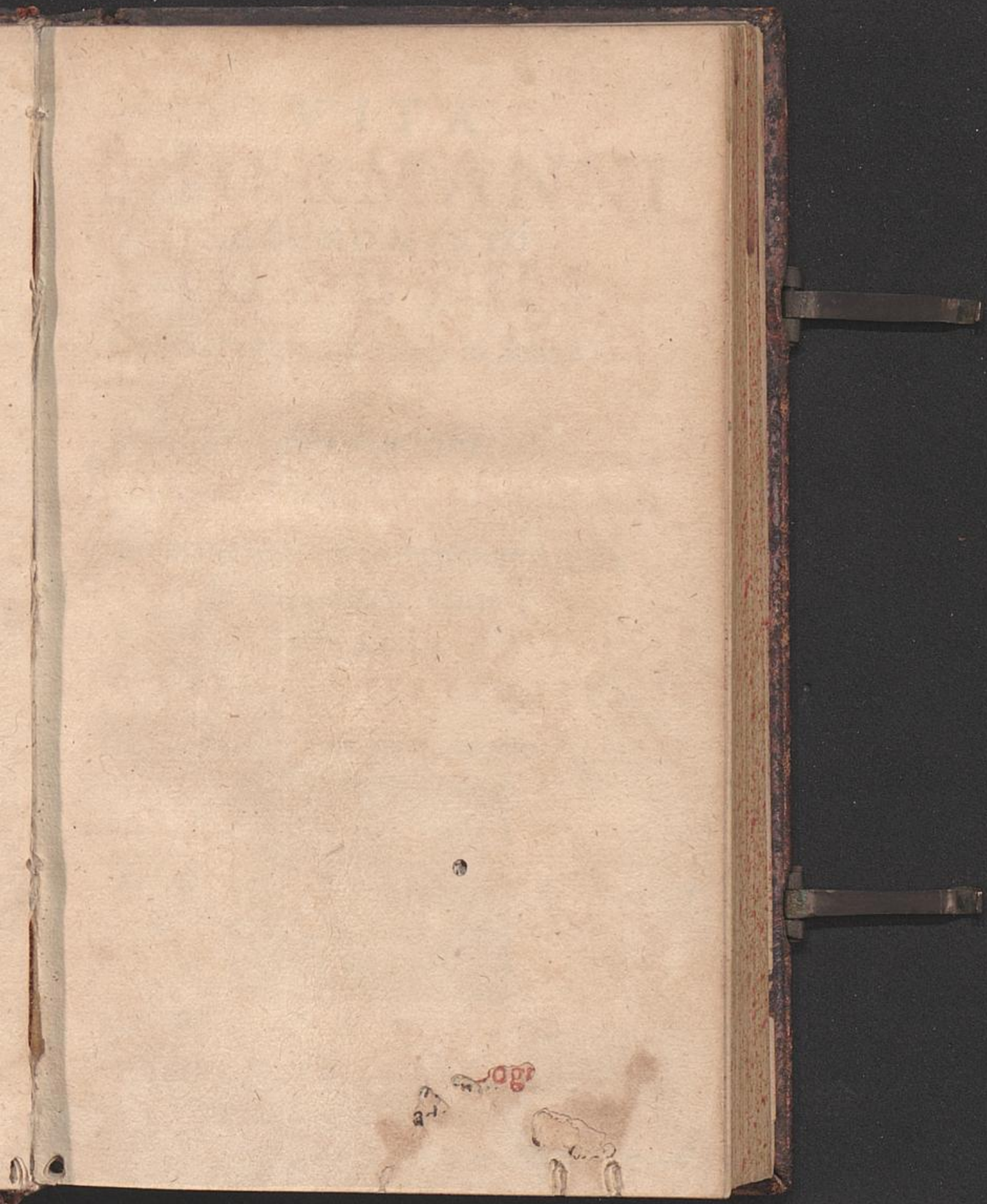
122

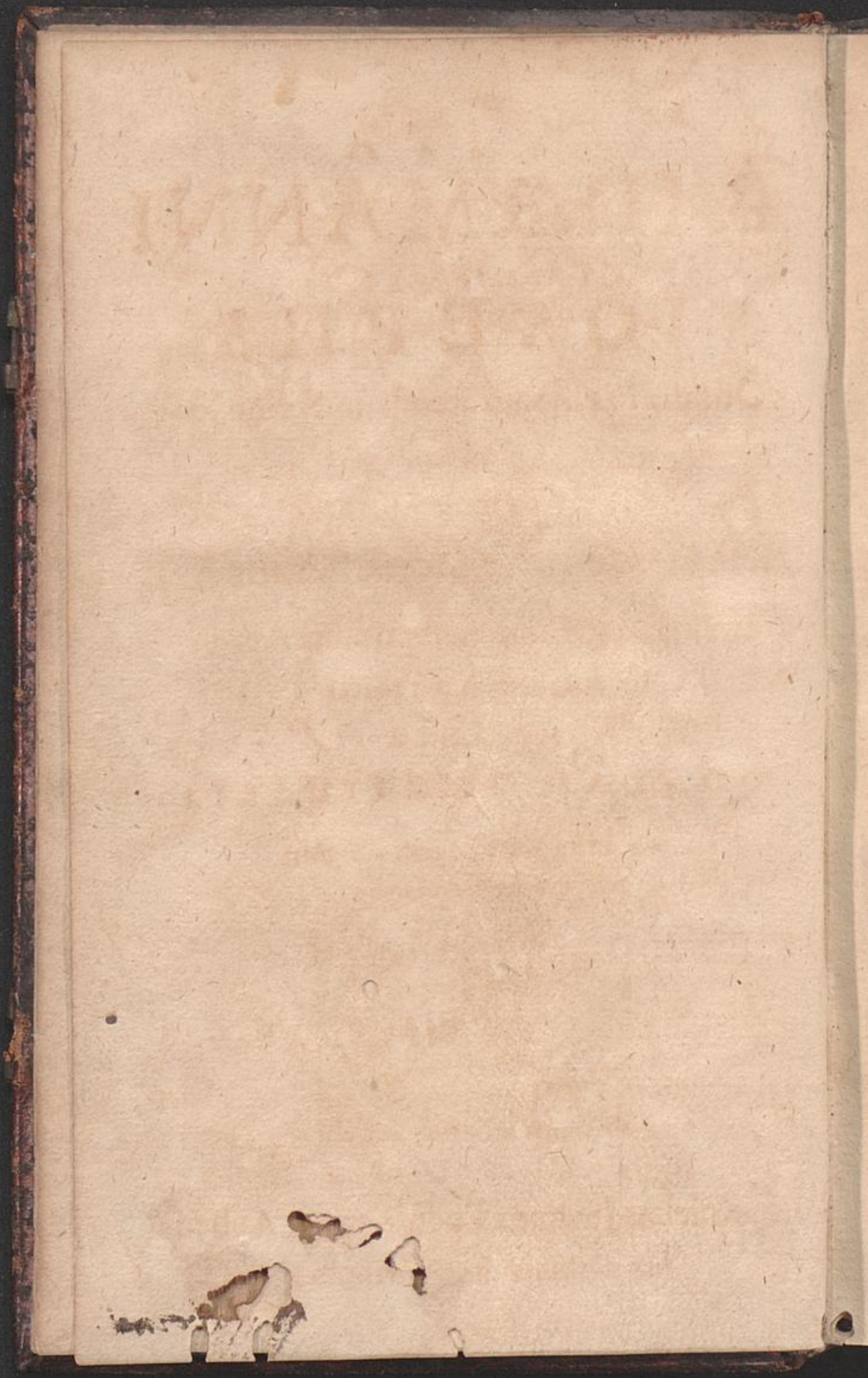

DECENNIUM APOSTOLICUM
S. FRANCISCI
XAVERII
INDIARUM II.
JAPONIARUM I.
• APOSTOLI.

Quondam in Oriente plus quàm decem decadibus,
ceu centuplicatis laboris decennalis fructibus,
exactum;

Nunc pio conatu, ac demisso affectu,
Pro decendiali DIVI Cultu
Compendio propositum

à
Reo Cliente Societatis JESU.

16

89

NEUHUSII,

Imprimerebat Joannes Tode, Typographus Aulicus
sua Celsitudinis Paderborn.

S. Franciscus Xaverius.

Bonis operibus plenus, cum ei benedictionem Patriarchæ Abrahæ Dominus Spiritualiter elargitus esset, ut multarum Gentium pater efficeretur; & filios, quos Christo genuerat, super stellas cali, & super arenam, quæ est in litore Maris, multiplicatos videret, & ex eis plurimos proprio sanguine Lavatos ad caelestia regna præmisset, Orientalium Indiarum Apostolus ab universis India regnis totoq; orbe Christiano appellatus ... ad caelestem gloriam perpetuò cum Deo regnaturus evolavit &c.
Urbanus VIII, In Bullâ Canoniz.

Francisce! fructuosissimum
Apostolici decennii tui compendium
in compendium contraho
multis tibi titulis reus

• Client.

Sed vereri possum, ne amplius fiam reus
hoc dispendio:

Quid enim ago, nisi quod detrahā brevitate
immensis laboribus studiisq; tuis;
quibus

Intra decennium plures addidisti Ecclesiæ;
quàm à tot seculis omnes ab eā
abstraxere hæretici,

Omnes imperio aggregârunt suo veteres
Romani & Græci? *Gregor. XV.*

Sed reus sim, modò Tibi, cui obnoxium esse
est summa votorum.

Preludunt Apostolico Decennio
Decem omina.

Non fortuita est in Apostolicam missionem
electio Tui, ô Xaveri.

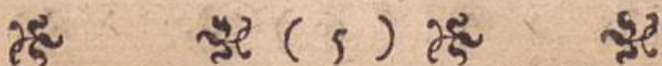
Nam

I. Nasceris, devias in viam salutis

A 2

reductu-

- redueturus Indias,
 cū de via Indias primus reperit
 Vascus Gama, anno salutis MCCCCXCVII.
 Et nunquid omen est?
- II. Ad ardua vis^o Tibi Tu^o Te animat S. Hier.
 nunquid toleranda in Indiis?
- III. Harum futurum te Apostolum^o
 Tua Vaticinatur soror Gandiæ:
- IV. Præludent, & visus dormientis lacertos
 premere Maurus,
 &
- V. Ingens objicere se periculorum,
 difficultatumq; inter Barbaros,
 quam perrumperes, silva.
- VI. Et venturum te multò antè prædixit
 ad crucem suam Thomas tuus Apostolus.
- VII. Atq; ut reservarè à morte,
 mirabili supra naturam curatione lumborum
 servatus es.
- VIII. Ut ipsum comparares Te, prælusisti
 Indiis in Italiâ,
 penè laborans plus omnibus.
- IX. Et triumphasti Te in exfugendâ sanie,
 magno futurarū inter fœdos Antropophagos
 victoriarum rudimento.
 Et demum
- X. Dispo-

X. Dispositione admirabili, nec prævisâ
hominibus, à Deo provisâ,
Bobadillæ es surrogatus.
Nihil hic sine Numine Divûm.

Decennii Apostolici Ann^o primus.

Christi M D X L I I.

Xaverii X L V.

T Andem exscendimus tecum in anhelatam
tot votis Indiam, Apostolice Viator, & ter-
ram speciosis Evangelizantis pedibus calcatam,
rigatam sudore, lacrymis ac sanguine perfusam
osculamur; terram, quæ immensis Tuis per De-
cennium culta laboribus flores dabit & fructus,
atq; ideo in Majo appellis, ut dicere jam Goa possit,
imo Oriens: flores apparuerunt in terra nostrâ,
terrâ spinis Idololatriæ aliorumque scelerum op-
pletâ, flores, qui in fructus uberrimos mature-
scent; & si flores non essent alii, Tu certe florem te
das novo huic plantario, Innocentiâ candidè, rubi-
cunde recenti pro Virginitate sanguine Xaveri.

At ecce hic primum incipis expeditionis Tue
Annum, Generose Christi Miles, oppugnationem
ordiris, non nisi Decennio cum veteris Troje

A 3

expugna-

*expugnatione terminandam. Ac prima quidem
velitatio à demissione est, quando & Apostolicus
Nuntius Te ad genua Goani adsternis Episcopi, &
in valetudinario publico stationem deligis, & ab
infirmorum servitio Tibi robur conquiris, & se-
minarium novitiæ juventutis Tecum aliquando
militaturæ è Malabaribus, Ceilanis, Bengalensi-
bus, Peguanis, Malacensibus, Abyssinis, confinium-
que barbarorum adolescentia instruis, & assultu
facto Idola Idolorumque stativa occupas, incendis,
evertis. O fausta pugnae auspicia magne pugil! ad-
mitte nos in belli societatem, & si tantis tam re-
motis expeditionibus aut indigni sumus aut im-
pares, contra domesticos saltem hostes viriliter de-
pugnemus.*

Decem Apostolicæ,
Decennalis Apostolici Xaverij,
Virtutes.

- I. Demissionem Francisci sacri loquuntur
- II. Patientiam hostes impii. (Præsides.
- III. Charitatem miseri.
- IV. Peccatores suavitatem.
- V. Virginitatem Barbari.

VI. Pru-

- VI. Prudentiam Lusitani.
 VII. Fiduciam socii.
 VIII. Magnanimitatem maria & pericula,
 IX. Zelum regna & Insulæ;
 X. Amorem Cælites & Deus.

Testatiora sunt omnium, quàm ut narrentur,
 Argumenta.

Atq; hæc decem Virrutes Tuæ decem illæ Lineæ sunt,
 per quas in salutem Gentium reduceris
 ab Occidente in Orientem sol orbis, Xaveri.
 4 Reg. 20. Isa. 38.

Annus secundus.

Christi M D X L I I I.

Xaverii X L V I.

Vindemia hoc anno felix est, quando Octobri
 mense in Piscariam pergis Xaveri, non tam
 pisces aut uniones è mari, quàm è vineis botros le-
 cturus. Sic laboras Pater sancte (idenim modo
 nomen acquiris) inter Paravos, sudas in Comori-
 no, concursas in Punicali, pagos integros undà sa-
 lutari eluis, decertas in Pagodes, Brachmanes tri-
 umphas, & vel abjectissimâ Tui demissione, vel
 gloriosâ mortuorum trium suscitatione, in im-

A 4

mensum

*mensum promoves (seu per te seu per parvulos
Tuos) rem christianam. Fac nos in aliquam ube-
ris Vindemia partem, certè in Europa, venire.*

Decē Apostoli Xaverii prærogative.

Vir sanctus

Audis vel inter sacrilegos & barbaros!

Francisce;

certè sanctus, sanctorum penè omnium
gradus amplexus.

I. *Angelus* moribus & vitâ es,
terrenæ nil fecis habens.

II. *Patriarcha*, populi Dei & pater & rector.

III. *Propheta*, cum dono, tū præfago spiritu.

IV. *Apostolus*, merito & dignitate.

V. *Jesu & Ignatii Tui discipulus*.

VI. *Gentium Doctor* potens opere & sermone.

Jam verò

ardens pro Christo patiendi desiderium

VII. facit Martyrem.

VIII. *Confessorem* virtus! ac vitæ professio:

IX. *Sacerdotem* ordo & pontificia potestas;

Illibata corporis animiq; integritas

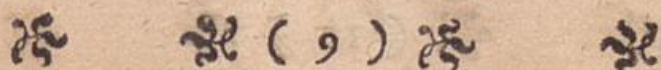
X. *Virginem* coronat.

Quidni ergo *Patrem sanctum*

Te vel *Barbaria* veneratur?

quidni veriùs gloriere Tu,

quàm

(9)

quàm Israël:

Decem partibus major ego sum?

2 Reg. 19.

Annus Tertius.

Christi M D X L I V.

Xaverii XLVII.

FRANCISCE hic pastoralis cura annus est, quando
tuum rursus visitas gregem ad maris littora,
tum contra irruentes lupos Badagos defendis, di-
persum colligis, afflictum conquisitis undique sub-
sidijs foves inter Tutucurinenses scopulos; profe-
cto etiam adversario Tuo spoliato atque egenti
subvenis charitate: subinde ovili capita addis non
pauciora decem millibus lasso per frequentem ba-
ptismum brachio. Excursione etiam in Machoas
Saracenosque factâ. Tranvancoridem universam
in mandros Christi colligis. Totum interim bar-
barorum exercitum uno vultu tug percellis; Mar-
tyrum tamen etiam primitias (Patruo pago inte-
gro à te converso, tum pro fide vera macerato)
transmittis in cœlum. Hic quoque illud boni pa-
storis enitet specimen, cum ad molliendum perti-
nacem militem impactis in insons tergum Tuum
immanibus flagris sanguinem prolicis, generosus
A 5 inter

*inter palmas expugnata duritia triumphator. Ad-
damantina nunc quoque Magne Pater (& hoc
Tibi iterum nomen accedit) corda, vel sudoris vel
sanguinis Tui merito emolli :*

Decem Magnitudinis Xaverianæ,
in prodigiis excellentiæ.

Magnum Patrem conclamant Te
Scopuli & littora, Xaveri;

Hęc magnitudo virtutis est. S. Ambr. in Luc.

I. Magnū fugati prædicāt morbi & dæmones
per Nosocomia;

II. Magnum deserta variis eodem tempore
idiomatis resonantia, vocali Echone referūt.

III. Magnum eundem replicatum duobus in
locis stupent navigia;

IV. Vaticinia, occultorumq;

& absentium oracula loquuntur magnum;

V. Magnum, imo Giganteum, stupenda facit
de terrâ sublevatio ac sublimitas.

VI. Magnū in fienandis tempestatibus maria;

VII. Aër in ciendâ lapidū cinerumq; pluviâ;

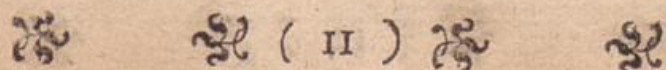
VIII. In sistēdo sole, ad Josuæū exēplū, polus;

IX. Terra in reddendis

(ad quod Vi Tua cogitur)

Viginti quatuor mortuis, magnum suspicit;

X. Ma-

X. Magnum denique nos,
& vel maximum in Xaverio vivo mortuoq;
Te Xaverium veneramur.
Hæ excellentiæ, *Bases illæ decem sunt,*
decennalis apostolatûs magni
sustentatrices. 3 Reg. 7.

Annus quartus.
Christi M D X L V.
Xaverij XLVIII.

IN Cinnamomi messem gemmarumque piscatu-
ram evocat Te, Apostolice Zelator, dives utroq;
Ceilanus; ubi ex itinere ad Proto-Apostoli Tui
Thomæ monumentum peregrinantis more conten-
dis, novos è sacris cineribus ignes lecturus. Et
verò hi adeo Tuo Te agglutinasse videntur Colle-
ge, ut noctes integras ad Thomæ aut Mariæ aram
adherescens, neque ineptis dæmonum interpella-
tionibus, neque plagis crudelibus posses avelli. Ma-
lacam subinde depravatam penitus, & verbis &
factis admirandis reformas, quam sub solis occa-
sum obiens incolas nolâ excitatos pro exoranda
animarum purgantium lethaliterve peccantium
salute admones solenni carmine.

Memo-

Memorable vidit quoque annus hic, cum insequentium tela manusque barbarorum declinanti arbor bene magna cedit; hic annus idem Te maris & mortis contemptorem, ventorum dominum, hic noctes integras inter preces excubantem, hic coram sacratissimâ Eucharistia saxo indormiscentem, & animas somniantem, hic Macazarie adeunda perpetes curas volventem traduxit. O tuorum nos fac participes desideriorum laborumque, in defesse Xaveri!

Decem Apostolici zeli artes
ab apostolico Xaverio
per decennium & usurpatæ
& traditæ Collegis.

Primum submittit hoc anno, Tibi
Europa subsidium, Francisce;

Cui hunc Tu primum scribis decalogum.

- I. In Xenodochio diversarum operarii,
ut in demissionis charitatisq; palæstrâ.
- II. Nullus infantium baptismus negligitor;
ut hi saltem cælum repleant,
futuri pro adultis popularibus advocati.
- III. Pueritiæ catechesis prima curarum esto,
ambitiosissimo studio digna occupatio.
- IV. Idolis Juranto excidium.

V. Pel-

V. Pellaci ad sacramēta studeatur industriæ.

VI. Peccatores materna expugnet suavitas.

VII. Animorū cura & liberalis sit & gratuita.

VIII. Labores charitas condiat & oratio.

IX. Excitet ad ardua, ab indignis revocet
vocationis memoria.

X. Crebrum deniq; litterarum commerciū
membra capiti, Europæ Asiam jungat.
Ecce operarii apostolici!

Apostolus Xaverius ostendit vobis pactum
quod præcepit ut faceretis, & *decem* verba,
quæ scripsit in Tabulis. Deut. 4.

Annus quintus.

Christi M D X L V I.

Xaverii X L I X.

Huc usque Amboinus anni hujus libat primi-
tias, ubi irrequietus apostolicis sudas labori-
bus, Xaveri, & indefessâ ferves in advectam illuc
sub Ferdinando Sosa agram classem charitate. Hic
Tuum Tibi Jesum mari placando immissum reddit
Cancer marinus. Tum Molucas, ut aromatis ita
vitii fertiles, & Ternatem in primis Insularum
caput purgare suavi illâ Tuâ efficacîâ insistis, &
magnum

*magnum auferis laboris fructum Isabellam Molu-
carum Reginam Christo vendicatam. Mox ad
Mauricam, cui omnia pene absunt vitæ subsidia,
adsunt pericula & incommoda omnia, à terra, cœ-
lo, feris, hominibus, in victâ ac pertinace constan-
tiâ eluctaris, Deo subigis prope demonas, atque in
una Tolo millia capitum viginti quinque unus orci
eripis potestati: liquidissimis interim in regione
incultissimâ, si unquam aliàs celo sese super infun-
dente, delitiis redundans, ut vel hinc insulas has
ad perdendam ex jucunda lacrymarum ubertate
oculorum aciem appositas assereres. O vel guttam
effluentis Tuae voluptatis in pumices nos & saxa,
in terram desertam & aridam & inaquosam
deriva!*

Decem Reges Decennii Apostolici labore
per Xaverium

Christo Regum Regi subjecti.

Reges expugnare incipis anno hoc,
Regii sanguinis Apostole:

- I. Agmen Isabella ducit Molucarum Regina
(nam ut in miseriam pravi, ita boni in salutem
exempli dux est fœmina)
- II. Sequitur subin Rex Maurus Travancoris;
- III. IV. Et gemini gentiles Ceilani Reges;
- V. VI. Re-

V. VI. Reges Nuliagri etiam & Ulates

Barthol. in vitâ l. 4. n. 65.

Vicinarum Amboino insularum Domini.

VII. Tum Maldivarum

(insulæ sunt undecies mille)

Rex Mahometanus, Manuelis à Te insignitus nomine.

VIII. Celebis præterea Rex,

cum fratre Principe, labor tuus est.

IX. Tuus est labor rex Tanoris

ac Rosolai Tyrannus:

hic Francisci à Te, ille à Lusitano Rege Joaõis est nomen mutuatus.

Atque ut tot regum non memorem confectarios, aut Conjuges, aut liberos, aut clientes purpuratos.

X. Tuus est Franciscus ille Bungi Rex,

Ille pientissimus, Japonicæ Ecclesiæ

basis & columen,

quem vivens disponis, mortuus permoves

(post tres annorum decades)

ad Christi religionem.

An temerarius ero,

si dixerò hæc decem cornua,

Qui decem reges sunt?

Dan. 7.

ANNUS

Annus sextus.

Christi M D X L V I I.

Xaverii L.

*I*ubileus etatis Tuae hic annus est, Xaverii, (etatis
quam India optandum foret esse immortalem)
sed quem admirabilis Zeli Tui vindictis divina
ultio inchoat, quando rebellem Deo & Lusitano re-
gi Tolum terra concussio, adium ruina, cinerum
tempestas, & conflagratio percellit, percussa Lusit-
anus victor miles superincumbit. Nimirum Tu
alter Moyses concilias opem cum hoste perfido bel-
lantibus, ut, cujus expeditionis vates ac fautor fue-
ras, precipuus esses quoque adjutor. Subinde Goam
relegens animo, transiens Amboino, paternam repetis
in valentium atque infirmorum corpora & animos
officia, indeque velut à Mileto Paulus, inter omni-
um complorationes divulgus, Malacam pari repa-
randam à Te uno (cui decem non suffecissent alii)
studio transis, occulta atque absentia in Duro acta
cognoscis. Nobili demum illa contra Acenos Chri-
stiani nominis. Hostes victoria (per obstantia om-
nia magnanimitate in victa eluctatus) inclarescis,
cum in Perlensi amne, sub Duce Francisco Saa, pre-
sage

sago Tuo hortatu atque auspicio, 5000 barbaris,
 Turcis, Gentilibus opponi christianos 200, navigiis
 sexcentis biremes sex committi, & tuis precibus,
 lacrymis, suspirijs triumphare sese ex integro gra-
 tulata est Malaca. Tu modo è celo robur nostris
 terrâ marique exercitibus in pares christianorum
 hostes suffice, fortissime Xaveri!

Decem urbes Orientis Principes,
 Apostolico Xaverii decennio
 Illustres.

I. Admonet me Urbs Malaca, experta
 Tuam, *Francisce*, manû in Deo omnipotentē,
 Urbium per Orientem reliquarum,
 queis imprimis consuluisti
 Magne Orbis Civis,
 & Apostole decennis.

II. Subit hinc Tuis culta laboribus,
 Tuo dives corpore Goa Indiæ Metropolis.
 Inde Tuis incallescens votis ardentibus

III. Meliapura;

IV. Tuis beata colonis Armuzia;

V. Felix subsidiis Tuis Cocinum;

VI. Tuis Ternate reformata studiis incre-
 (dibilibus;

VII. Tuis pressa primitus istinc Cangoxima
 vestigijs. B VIII. Ri-

- VIII. Rigatum sudoribus Amangucium
 IX. Sanguine Meacus infusa,
 X. Vindiciis Zeli Tui Tolus perterrefacta :
 Quidni accinam Tibi :
 Euge serve bone, quia in modico fuisti fidelis,
 eris potestatem habens
 super decem civitates ? Luc. 19. v. 17.

Annus septimus.

Christi M D X L V I I I.
 Xaverii L I.

Prima jacit annus hic messis Japonicæ semina,
 cum Dei planè manu ducitur ad Te, Magne
 Apostole, eâ ab insulâ Anger, cujus Tibi indoles &
 genius animum gentis universæ Christo adducen-
 da injicit. Goam igitur Malacâ meditaris, Japoni
 Te comparaturus. Ex itinere revisens interim
 Comorinos primogenitos in Christo Tuos, tum Co-
 cinenses ac Cranganorios benefaciendo transiens,
 Goæ velut communis omnium parens exciperis.
 Hic illa admirabilis diei integræ Tibi te rapit ec-
 stasis, hic crudele istud in tergum immerens alienis
 pro sceleribus supplicium. Hinc brevis in Camba-
 jam excursus. Hinc ablegatio subsidiarij opera-
 rum

*rum manipuli in omnes propè Orientis regiones,
& Gasparis Barzei Tui in Armuziam orbis gem-
mam fortunatissima destinatio. Mox aggregato
per expiatorias undas in sinum Ecclesiæ Angere,
nunc Paulo, expeditionem Japonicam contra gra-
vissimas omnium dehortationes, periculorum &
mortis magnanime contemptor, ingrederis. O vi-
dete insula, & attendite populi de longe adveni-
entem saluti vestra Apostolum.*

Decem Orientis Insulæ,
Apostolico Xaverii decennio
celebratiores.

Audivit hanc Dei Vocem
(cui vocem virtutis dedit Dominus) Ps. 67.

- I. Mozambicus in valetudinariis ;
  - II. Socotora in triviis ;
  - III. In littoribus Piscaria,
  - IV. Audivit inter scopulos Manaria ;
  - V. Inter populos Ceilanus ;
  - VI. Maurica inter barbaros.
  - VII. Audiêre Jesum & hunc crucifixum
prædicantem Molucæ,
  - VIII. IX. Maldiviæ, Japoniæq;
  - X. Sancianus demum.
- supremos inter mortis agones,

inflammata eructantem suspiria
audivit.

Annus octavus.

Christi M D X L I X.

Xaverii L I I.

A Prilis mare aperit Tibi in exoptatam Japo-
niam Tuam, ò major orbe anime, Xaveri!
Tum enim Goâ Malacam versus navi progredere,
in hac consuetis utere artibus Tuis ad conciliandos
Deo Vectores; hæc cum aquantibus exscendens, ad
fontem Tuum Jesum sitiens properas, cum mente à
sensibus abstractâ Deum pateris, uberrimâ celi
scaturigine inter deserta hæc littora in pectus Tu-
um exundante. Malaca dein modicum temporis,
multum ponis operæ, scelerato non uni salutaris.
At mox desiderii, quo ardes Japoniam, impatien-
tem piratica Sine Latronis juncus excipit die Bap-
tistæ Ioanni sacro, qui ad initiandos baptismo po-
pulos, orbis fere ultimos festinas, & subin nautis,
Navarcho, Tartaroque invitis, festâ assumptæ Dei
parentis Luce (magis tantâ Præsidi ac Cynosurâ,
quàm Vento, tempestate, atq; homine faventibus)
Cangoximæ exponit. O Iaponia! felix Iaponia, si
cognoscas

cognoscas & tu, & quidem in hac visitationis tue die. quis tibi Vir veniat, Vir Oriens ab ultimo Occidente; cui cum Oriente Occidens nimis est angustus. At Tu mox, Apostole, & nova strictioriq; abstinentie corpus, & vernaculo gentis idiomatici linguam assuefacis, gemino ad insinuandum aptius Christum adjumento, cui quantum Thaumaturga illa vis Tua Leprosi mundatrix, suscitatrixque mortua puella suffragatur: sed dum Tu hoc sudore rigas Cangoximam, sanguine primus de Societate Tua, tam Tibi amata, rigat Indiam, in Comorino, Antonius Criminalis Tuus, Barbaris Badagarum hastis bonus pro grege pastor confossus, succidanea inflammatis Tuis ad Martyrium desideris victima; rubens aurora, prænuntia sanguinea illius tempestatis è tot per Indiam, perque Japoniam de Societate pro fide mactatorum cædibus coalituræ.

Decem in Oriente Martyres
de Societate Jesu, è Xaverii
potissimum alumnatu & clientelâ
illam ad palmam provecti.

Omnium post Te seu in India,
seu Japonia, seu Oriente toto
pro Christo cæsorum Pater es,
Xaveri.

B 3

Pur-

Purpuram omnes & palmam
ad pedes Tuos deferunt,
qui viam primus ad pugnam aperuisti.

At specialius Decas Tua est,
E disciplina clientelaq; Tua profecta
Te coronæ suæ fabrum primipilus
agnoscit Antonius Criminalis
(Vir sine crimine)

I. Comorinum sudore prius 1549.
post sanguine fœcundans.

II. Adsternit ad oream Nunnius Riberus,
Molucense venenum expertus; 1549.
Eodem penè, quo prior Badagarum hastas,
tempore,

Te mittente beatum martyrii unionem.

III. Legit in Piscaria Ludovic⁹ Mendi⁹, 1552.
barbarorum ferro obtruncatus.

IV. Te auspice lapides Salsettanorū in coronæ
V. suæ gemmas aptârunt bini
fodales Tui anonymi. 1554.

VI. Et ferrum vertit in diadema
Henrici Tui in Comorino socius. 1555.
Tibi debere se laurum confitetur

VII. destinatus à Te in Molucas (ubi à Maho-
metanis periit,) peregrinationis 1558.
Tuæ comes Alphonsus à Castro.

Ad

✻ (23) ✻

Ad Te

quem baptizato in Japonia impressisti
spiritum,

per lentos prius ignis probatum

VIII. Refert Leonardus Kimura, 1619.

• Nangafachi pro Jesu exustus.

& Leonardi Nepos

primus è Japonibus sacerdos.

IX. Sebastianus itidem Kimura

ibidem in igne Dei Holocaustum, 1622.

Cum Heroë illo Carolo Spinola.

Tuus deniq; ante omnes, post omnes,

omni titulo Tuus est, admirabilis ille

Marcellus Franciscus Mastrillus;

X. Fuso, post crudelissimam aquæ infusionē,

quatruiduanam in scrobe suspensionem,

capitisq; Truncationem, sanguine,

quod ei impetrâras, gloriosus,

Indicus, Japonicus, Xaverianus. 1637.

Davidem hic Te dixerò Francisce, in hoc

Psalterio

Decem chordarum (ad equuleos tensarum,

Pectinibus & ferro ictarum) Psal. 12.

Martyrum Regi psallentem.

Annus

Annus nonus.

Christi M D L.

Xaverii L I I I.

Qui jubileus Romæ annus est, idem Iaponia, quam ad Romana tum sacra, Zelator Xaverii, aggregare contendis, aureâ illi salutis portâ reseratâ: & ingrediuntur mox intra breve tempus Cangoxima octingenti; Firandi in Ximo plures multò, tempore haud multò brevior. Hinc pererras Amangucium, & loci Regem tentas. Meacum inde contendis, factus vel equiti barbaro famulus, & contendis ærumnosis itineribus per obstantes nives, Vepres, lapides, laceratis (sine doloris sensu, quem ardens charitas abstulerat) pedibus, emaciatus inediâ, in fatui morem illusus atque exagitatus, fructu. eheu! in obdurata civitate nullo. Te dein annus hic rursus Amangucii coram Rege de Christo perorantem, videt per plateas & Vicos Dei leges promulgantem, videt ab Xaca atq; Amida quam plurimos (tria capitum millia) avertentem. Videt Banduensi in Academia Bonziorum primipilo ad Christi partes traducto, triumphantem. Videt denique Te Bungenfis aula solenni Lusitanorum

sitanorum apparatu & favore regio, tum archi-
 bonzio Faciandono sapius confuso, tum non minus
 auctoritate Saquaygirani conversi, ac publice in
 foro veritatem professi, palatinorumque aliorum
 baptismo, conciliatis nomini Christiano Amangucii
 Bungique Regibus; tum demum explosis Ficarandoni
 pythagorici offuciis, & conjuratis aliorum
 elusis insidiis gloriosum. O vere de Te, Xaveri, &
 nomine Tuo canimus: Loquebar de testimoniis
 tuis in conspectu Regum, & non confundebam.
 Magnanimo quoque nos imbue Zelo religionis! fac
 nos, filiorum Tuorum, fratrum nostrorum socios in
 grandi grandium piscium captura!

Decem S. Xaverii aut sodales, aut
 successores, Orientalium magnatum
 conversione illustres.

Primas debeo, ô Xaveri,

Hieronymo Xaverio nepoti Tuo,

I. Qui magnū Mogoris Imperatorē flectens,
 Ejus nepotes quatuor Christo adjungit.

Tum venit in censum ante alios,
 suavissimus Gaspar Tuus Barzæus,

II. Regiarum stirpium fœminam non unam
 Regi Christo desponsans.

Adducit hîc ad Te, ô Magne Apostole,

Siami & Manadis, totis cum populis, Reges

III. P. Jacobus Magallianes.

Regem reginamq; Insulæ Sanquini
cum aula omni, ac duos aliunde Reges

IV. Adducit P. Mascarenia.

V. Siftit Baciani Regē, cum Natione integra,

P. Antonius Vazius.

Regem Mocumbre siftit P. Balthasar Barreira

VI. Unà cum Toræ Rege,

Sene quinquaginta supra centum annorum;

VII. Regem Tibeti, cum Regina,

P. Antonius Andrada.

VIII. P. Eredia Maldivarum Tyrannum.

Variarum Provinciarum Reges ternos

IX. P. Emmanuel Diazius.

Quin & ipsum vastissimæ Chinæ Imperatorē

X. Constantinum cognominatum,

Cum Anna Matre & Coniuge Helena,

filiocq; unico, siftit Tuus

Nomine & Zelo, noster natione,

Xaverius Köffler.

Et quid Bartholomæum Omuræ Regem,

cum Regibus Japoniæ undecim?

quid Joannem Faramondum

Totius Japoniæ Imperatoris consobrinum,

Lentis dein vivum ignibus, post digitorum

omnium

omnium in manibus pedibusq; truncationē,
crematum pro Christo?

Quid Franciscum & Matthæum
Regis Arimæ fratres, pro fide Christi,
mortem passos?

Quid tot Principes, Duces, proceres;
Melchioris Carneri, Sebastiani Moralis,
Ludovici Cerqueiræ, Petri Martinez
Japoniæ Tuæ ex Societate Jesu Episcoporum,
aliorumq; operâ
Ecclesiæ adscriptos?

Quid cooperatores Tuos, Cyprianos, Lancel-
lotos Gagos, Perezios, Nunnios, Beiras
Consalvos, Fernandios, Turrianos, Camertes,
& in posteritate prope innumeros numerabo?
ô foecundissime genuinæ sobolis Pater
Xaveri.

Annus decimus.

Christi MDLI. in MDLII.

Xaverii LIV. in LV.

*A*d metam decennalis Te agor ducit, in fati-
gabilis athleta, cum Tu ordiri primum no-
vos cursus satagis: ad debellandos enim penitus
Iapo-

Iaponas, sub Christi jugum mittendi prius vide-
bantur Tibi Sine, ad quos toto proinde animi rap-
tus impetu, in Indiam regrederis, & Tuam qua
veheris navem ab extremo discrimine liberans
& divulsam, duobus simul locis conspectus, onera-
ria restituens. Tum & Sinarum portus Haticina-
tionibus, factis Vellio aliisque Syncapurorum fre-
tum scriptis quaqua versus epistolis, & Mala-
cam adventu expectatissimo facis insignes. Mox
ocysimè (ut in fine motus est velocior) Goam ad-
volas, hic cumulantur dulcissimi illi reducis patris
complexus, hic Tua moribundum domesticum sa-
nantis caritas, hic raptus illi, calo pene supra quam
ferri potest sese infundente, domestico in horto ad-
mirandi, ostenderunt Te potius quam tenuerunt,
quando mox irrequieto actus Zelo, constituis
raptim, sed prudenter, omnibus pro India, surro-
gato Tibi in vicariam praefecturam (cui in disces-
su ad pedes accidens, non Te minus quam socios per
Orientem omnes se habet) Gaspare Barzao, inter
omnium lacrymas solus ipse letus atq; alacer, Sini-
cam inis expeditionem. Et certe melius est onera-
ria Tua à Te, quam illi quondam, qua Caesarem for-
tunamque ejus vehebat, cum injecta fluctibus re-
liquiarum thecà tempestatem sedas. At Mala-
cam appulsus in portu Votorum facis naufragium,
dum

dum iis in Sinas incitatis obsistentem habes Typho-
ne Sinico infestiorum praefectum Alphonsum Athai-
dem, avaritiâ invidiâque abreptum : non frangi-
tur tamen pertinax Tuus in expeditionem hanc
animus. Quare contumace praefecto Sacris ex-
cluso, exussuque in Malacam pedum apostolico-
rum pulvere, Syncapuram, ac dein ad desertam
silvestromque Sancianum contendis, in omnem
Claustra Sinensia perrumpendi opportunitatem
advigilaturus. O Sanciane! ô insula inculta, sed
modo fortunatarum omnium fortunatissima! Tu
meum recipis aspera inter tesqua & angustos sco-
pulos Xaverium, qui cor orbe majus gerit : Tu
exili in casa sacris operantem claudis : Tu vides
famulantem infirmis per naves & mapalia; Tu
mendicato & tenui victitantem alis; Tu in publi-
co Saracenorum baptismo altior omnibus, atq;
à terra porrectum in sublime miraris : Tu conter-
minum tibi pelagus ab infestissimo typhone, ejus
adventu quietum obstupescis : Tu Cantonem me-
ditantis pene temeraria audis consilia, vides Sini-
corum carcerum, compedum, ensiumque siti exar-
descensum. Tu denique Chinarum languentem
amore, fatiscens frustratione excipis, & ab in-
terprete ac vectore, amicis atque hospite, in egen-
tissimo tuguriolo desertum, non tam februum
quans

(30)

quam caelestium desideriorum astu excoctum, sacra inter deliria, & suavissimos crucifixi Iesu sui complexus, exspirantem è mortalitatis, Apostolicæque Decennii portu in beatissimam transmittis immortalitatem. ô Insula! ô portus! ô Xaveri! ô Pater mi! currus Israël & auriga ejus! non totus Tuus eat in cælum spiritus, aliquid Filii, Clientes, ser vuli participemus!

In te vero beatum Sanciani lituus, quidni columnam Herculeam perenniorem desigo in sculpòq;

X.

Xaveri, vel in nomine Decenniū consecrans.

Non plus ultra,
Apostolice Viator Xaveri.
imò plus ultra.

Non plus ultra in terris:
exactum decennium est.

Plus ultra ad cælum!
Plus ultra etiam in terris;
sed è cælo.

Hic apostolici Tui Decennii meta,
non meta apostolicæ successionis.
Hic porta est, quam Tu in polum deportat⁹,
post annos ter decem
aperis Ruggeriis Tuis ac Ricciis:

Tum

Tum per tot lustrorum decades
 Schallii ac Verbiefii,
 quam plus ultra,
 supra sæculum,
 dilatas,
 Incremento & annorum, & operarum,
 & manipulorum,
 in plura sæcula ad Tuas è cælo preces,
 plus ultra
 propagando.
 Apostolici Decennii labores
 Decem prærogativis à morte
 maximè in sacro corpore
 Coronati.
 Honestavit illum in laboribus Sap. 10.
 & complevit labores illius.
 Cursum consumasti decennialé,
 Per terras & Maria;
 Cum tot Barbaris & Idolis,
 cum orco toties bonum certamen
 certasti,
 fidem non servasti modò,
 Sed & propagasti in immensum.
 In reliquo reposita est Tibi
 corona Justitiæ,
 quam invicto animo reddidit justus Judex
 arbiter

arbiter meritorum,

Et suo socium laboris Apostolici
Corpus honore coronans.

I. Quando illud & post diutinas mordacis
calcis,

tempestatum, imo annorum injurias,
servat integrum atq; incorruptum;
&

II. Contra luem non unam, neque semel
potens ostendit;

III. Et in mare ac fluctus facit dominari.
Brachium etiam illud

IV. Tot millibus baptizatis salutare
Europæ vult esse beneficium,

Imo digitum unum qui viam salutis

V. Tot millionibus monstravit,
& vel digiti particulam

Dei digitum esse demonstrat.

Quid dicemus de thaumaturgis Tuis,
ô Dive,

VI. Imaginibus, ut futurorum præfagis,
sic præsentium misereantibus malorum?

VII. Quid de Tuâ tritis manu coronis
precatoriis?

Tuo purpuratis cruore flagris?

VIII. De nō deficientib⁹ ad icones Tuas cereis?

IX. Aqua

IX. Aquâ olei vicem in luminis materiam
 subeunte, quid dicemus?

fileantur infinita; omnia prodigiosus.

X. Sympathiaci Tui crucifixi

(arcis Xaveriæ portenti)

Cruor consignet.

Decem per Orientem Occidentemq; loca
 Xaverianis prodigiis celebriora.

India mittit opes, sed & servat
 pretiosissimas:

I. Dum nostrum servat *Goæ Xaverium*,
 in corpore adhuc integro viventem,
 ad quem

Tot Barbarorum etiam, ac Gentilium
 Et Mahometanorum vota peregrinationesq;
 excipit.

II. In communionem Tumuli, licet inanis,
 venit non inani fructu *Malaca*,
 & vindicem & patrem experta
Franciscum.

III. Memoria etiam salutans est laboranti
Manaria, & ædicula non grandis,

IV. Grande *Colala* decus ac præsidium.

Neque tam potest esse avarus Oriens
 quin de Xaverio communicet

Occidenti particulam,

C

à quo

à quo Totum accepit.

V. *Brachium* itaque miraculorum opifex,
Baptismatum administrum,
Orientis cum Occidente paranympum,
Romæ concedit

Brachium ejus, qui Romanæ Societati suæ
juraverat :

si oblitus fuero Tui, Societas Jesu,
oblivioni detur dextera mea.

Dextera, quæ nunc
gratissima vivit memoria & veneratione,
ac per Europam omnem protensa,
confirmat,

non solis longas regibus esse manus;
sed Dei amicis longiores :

Hanc enim

VI. *Medica* sentit *Bononia*

Hospitii veteris *Francisco* præbiti memorem;
Thaumaturgum *Potamus* (tur.

VII. *Jonico* *Tyrrhenóq;* mari media venera-
Nimirum ~~est~~ enit huc vaticinium :

Et ponam in mari manum ejus. *Psal. 88.*

Hanc auxiliarem accipit, Tutelarem legit
revocata in vitam è funeribus,

VIII. *Urbs* plane nova,
Neapolis

Hanc

Hanc humanam sibi deosculatur
 humanissimum Belgium,
 IX. Et in eo cum primis
Mechlinia.

Hanc propitiam adorat magnis, à non magna
 manûs Xaverianæ parte

X. Obstricta beneficiis *Padera*
 & in ea

Princeps Xaverianus
Ferdinandus Fürstenbergius
 à mortis confinio non semel
 manu eductus *Xaverii*:

Et Apostolicas Apostolo *Xaverio* plures denis
 fundans missiones,

& insignem insignibus beneficiis
 à fundamentis statuens Basilicam,

Immortale utrumq;
 non morituræ in Divum
 religionis

Monumentum.

His aliud addere
 inopi mihi Tuo Clienti non datur,
 ô maxime Pater;

quàm illam votorum *Decadem*
 in animi grati adytis,
 pro monumento perenni,

constituturam.

- I. Quot in utroq; orbe regna sūt & provinciæ,
quò nomen Tuum pertigit ;
- II. Quot in provinciis urbes, & oppida ;
- III. Quot in oppidis templa ;
- IV. Quot in templis aræ ;
- V. Quot statuæ & icones in aris ;
- VI. Quot litata ad Icones sacrificia,
vota, lacrymæ, suspiria ;
- VII. Quot relicta è votis beneficia ;
- VIII. Quot suspensa post beneficia anathe-
quot devota Tibi in terris, (mata,
- IX. Quot obstricta in cælis
corda ;

X. Quot cordium affectus, in æternū & ultra :
Tot affectibus, votis, desiderijs,

Hæc omnia ego

Omnium infimus, indignissimus, ingrattissim⁹
in infinitum multiplicata,
cum possibilibus corporis, cordis, animi mei
votis, affectibus, studiis, conatibus,
in æternum futuris,
in infinitum multiplicandis,
ex nunc (voto nunquam tollendo)
offero, dico, immolo :
post obitum

(quem

(quem felicem à Te spero)
 in beata æternitate
 ad pedes Tuos Apostolicos
 repræsentaturus
 Tuus, Tuus Tuus

• O mi Patrone! mi Magister!
 mi Pater!

sancte Francisce Xaveri!

Atq; ut illud
 ratum, & sanctum habeas,
 Deus O. M.

Te ego per omnes Decennii illius

- I. Xaverio-apostolici labores;
- II. Per ærumnas & pericula;
- III. Per consolationes, affectus, suspiria;
- IV. Per omnes in tot itineribus passus;
- V. Omnia in æquoribus milliaria;
- VI. Per sudoris omnis, lacrymarum, ac san-
 Xaveriani guttas; (guinis
- VII. Per tot baptismos ab ipso
 transcriptos cælo parvulos;
- VIII. Per tot adultorum Tibi conciliatorū
 capita;
- IX. Per immensa infinities plus & agendi
 & patiendi desideria;

per

C 5

Omnium

Omnium deniq; Xaverii docennio
X. Succedentium apostolicorum
hominum
Conatus, labores, fructus,
Perpeffiones, sanguinem
oro atq; obtestor.

Amen. amen.

